

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IV. Triplex Contemplationis gradus, à triplici doni intellectus
irradiatione dimanans.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

hoc pervenit Moyses, qui dicitur intrasse ad caliginē in qua DEVS erat. Exod. 19. & propter hoc etiam, quantum ad statum viæ, mundicia ponitur in sexta Beatitude, quæ pertinet ad depurationem intellectus à corporalibus. Hæc D. Thomas. Ex quibus consequitur, donum intellectus humanam mentem divinitus illustrare ad divina conspicienda, non solum in rebus sensibilibus aut signis, qui est primus gradus; aut intelligibilibus formis, quibus DEVS in attributis & perfectionibus positis, quales sunt bonitas, sapientia, iustitia, &c. cognoscitur, quæ pertinent ad secundum: verum etiam, ut ad perfectiorem DEI cognitionem, quæ per remotionem aut negationem dicitur, contemplando assurgamus, quæ mystica Theologia siue pura contemplatio vocatur, quæ supremum sibi vendicat locum.

Illud quoque notandum occurrit, quoddam intellectus dono omne genus contemplationis, quod supernaturaliter evenire possit, attribui 9; non tamen ab intellectus consortio sapientie donum nobilissimum excludimus: quia cum hæc contemplatio, ut supponimus, infusa & supernaturalis sit, ac ab amore Dei procedat, ut Cap. 1. adnotavimus, sit ut simul sapientie donum ut plurimum cum intellectu concurrat. Nam quæ in intellectus penetrat & intelligit, sapientia gultat ac percipit cum delectatione.

CAP V T IV.

Triplex Contemplationis gradus, à triplici doni intellectus irradiatione dimanans.

HIS igitur præmissis, juxta triplicem radiorum doni intellectus, nempe in objecto materiali, in radiis solaribus, aut in ipso g. obo caelesti, triplicem etiam doni intellectus irradiationem debemus distinguere. Primò, quando Spiritus sanctus medio hoc dono mentem illustrans, facit eam contemplari ex creaturis sensibilibus Creatoris potentiam, sapientiam, ac infinitam bonitatem. Nominem autem *creaturarum* intelligi omnia ista sensibilia, quibus manu docemur ad intuendas DEI mirabiles perfectiones, quales inquam sunt mundus iste sensibilis, tam major quam minor, homo scilicet microcosmos mentis nuncupatus, & omnia quæ in eo continentur. Scripturæ sacræ, Veritas incarnata, & alia similia quæ corporalia sunt, vel ad illa reducuntur. Iste verò est infimus gradus doni intellectus, & qui in imaginatione tamquam in primo cælo siue animæ regione præcipue consistit, quia ab his quæ imaginatio concipit, mens erigitur, & veluti gradibus ad superiora conscendit; de quo inferius plenius dicemus.

Secundò, Medio Spiritus sancti dono, divinus contemplationis radius in intellectu quasi immediatè recipitur ac fulget, quo mens contemplantis, semò à imaginationis manuductione suspensa, invisibilia & æterna contemplatur. Talia sunt illa quæ de Divinitatis natura, & illa simplicis essentiae unitate, ac de beatissima Trinitate Fide credimus, & divinarum Scripturarum auctoritate probabamus. Et sicut per solares radios in æthere resplendentes oculus materialis ad solis contemplationem erigitur; sic oculus intellectualis per immisos radios à Sole iustitiæ, non per aliquam creaturam, sensibilem scientiam, aut industriam humanam, sed per Fidei & intellectus radium ad supercaelestium secretorum agnitionem

elevatur. Hinc B. Dionysius ad Timotheum scribens ait: Vertite ad divinum radium. quasi diceret, Non queratis alium Doctorem, nec aliud exemplar assumas ad divina percipienda, sed in te ipsum ingredere, & elevando omnes vires tuas super creata omnia, per radios tibi desuper infusus ad contemplationem divinorum te extendas. Spectat verò etiam iste cognitionis gradus ad donum intellectus, in quantum per ipsum, DEUM in intelligibilibus & spiritualibus imaginibus ac speciebus contemplamur; reside quæ in secundo cælo, siue animæ regione.

Tertiò denique, Claritas ista siue radius celestis contemplativorum mentibus plenius manifestat, quod dupliciter fieri coningit. Primò, Quando doni intellectus illustratione ad potam DEI contemplationem sine ulla sepe phantasmatum admixtione sublimamur; aut quando divinam ingressi caliginem, DEI incomprehensibilem lucem oculis caligantibus contemplamur. Secundò, Quando DEUM per intimam, ineffabilem, & fructivam unionem animæ illapsum, quod nunquam sine ecstasi fieri contingit, eminentiori modo quam à creatura mortali concipi possit intuemur, quæ DEI cognitio siue contemplatio omnibus aliis meritis à Mylicis iudicatur superior ac nobilior; in ea enim, ut inferius latius annorabimus, huius vitæ felicitas sua est ac futuræ gloriæ inchoatio: ibi enim anima ingressa ipsam divini solis sphaeram, non tam per solares radios menti immisos, quam Deum in seipso & per seipsum suavitè gustare ac quasi contectare incipit. Hæc verò nobilissima & pura contemplatio in tertio cælo ac supræma animæ regione convertitur.

Hic igitur triplex gradus cognitionis, est illa vitæ trium dierum in solitudine. Hæc triplex illuminatio unius diei, & prima est sicut vespere, secunda sicut manè, tertia sicut meridies. Hæc denique triplicem respicit rerum existentiam, scilicet in materia sensibili, in intelligentia, & in essentia divina. Secundum ergo triplicem hunc intellectus doni gradum, (nempe infimum, medium & supremum: quorum primus ad imaginationem præcipue; secundus ad intellectum, qui non tam purè ac nudè veritates contemplatur ac solet intelligentia, pertinet; tertius ac supremus in pura intelligentia & mentis apice, quæ DEUM oculo puro & simplici, sine phantasmatum incursione, vel saltem tam parva ac tenui eorum expressione, ut percipi vix queat, recipitur) triplicem contemplativorum hierarchiam siue calum distinguimus. Prima & infima ad primum & infimum doni intellectus gradum; secunda & tertia ad secundum & tertium, hoc est supremum contemplationis gradum erunt reducendæ: de quibus infra suo ordine differemus.

Hæc demum triplex hierarchia, seu potius contemplationis supernaturalis gradus, ad tres iustorum status, *Incipientium, Proficientium, & Perfectorum*, meritis reducuntur: distinguimus enim in Libro de oratione supernaturali tres vias supernaturales: in prima, quam *purgativam supernaturalem* vocavimus, *Incipientes*: in secunda, quæ *illuminativa supernaturalis* dicitur, *Proficientes*; in tertia, quæ *unitiva* etiam *supernaturalis* nomen vendicat, *Perfecti*, quasi veterani milites recensentur.

Horum verò trium statuum, ut ibi plenius annotavimus, primus purgat, secundus illuminat, tertius perficit; qui sunt tres actus hierarchici, & Angelicæ hierarchiæ valde affines. In his ergo tribus statibus siue vitis constituitur à nobis contemplatio.

templativorum hierarchia, tamquam in propriis sedibus resident. Nam prima, quae interior est, utpote quae in imaginatione sensibus externis adjuncta collocatur, viam purgativam supernaturalem ingredientibus familiaris esse solet: secunda verò, quae illustrior est ac splendorior, utpote in intellectu sive ratione resident, ad viam illuminativam supernaturalem, quae nobilior est, merito reduci- tur: tertia demum via, quam unitivam supernaturalem vocamus, cuius est, purgata iam mentis acie, ac sine phantasmatum nubibus divina contemplari, & arcano nexu Deo vinciri, ibique veluti in arce Sion pace, quae superat omnem sensum, & voluptate purissima perfui, tertiam hierarchiam veluti propriam sedem libentissime complectitur.

Hae denique sunt supernaturalis contemplationis species, sive gradus, quae à Spiritu sancto, media donorum operatione, solent emanare. De aliis verò ejusdem Spiritus sancti adhuc nobilioribus illustrationibus, quibus purissimae mentes ineffabili modo tanguntur, sequenti Capite dicemus.

CAPVT V.

Contemplatio supernaturalis quandoque ab altiori principio, quam sit donum intellectus aut sapientia, procedit.

DEMVM si consideremus contemplationem ut à DEO immediatè, saltem sine ullo inter- ventu alicujus habitus, sive doni intellectus, sive sapientiae, dimanat, tunc altior est omnibus aliis speciebus & modis divinae cognitionis, & excedit contemplationem, quae à sapientiae dono procedit: quia tunc altiori modo contemplatur divina: & pertinet ad sapientiam, prout est gratia gratis data, secundum illud 1. Corinth. 12. *Alij datur sermo sapientiae*, ut docet S. Thomas 2. 2. q. 4. art. 5. in corp. Imò etiam supra donum intellectus est altior gradus, eodem D. Thomae auctore 2. 2. q. 8. art. 5. & in 3. Sentent. distinct. 34. q. 1. art. 2. nempe Fides, ut est fructus Spiritus sancti, sive gratia gratis data, per quam magna cum certitudine, excellentiori inquam ordinaria, rebus Fidei adhaeremus: qua certitudine purificata mens non iam credere ea quae sunt Fidei videtur, quàm ea videre ac clarescere intueri.

Supremo igitur gradus cognitionis in hac vita ille erit, qui supra Fidem, & infra divinae essentiae visionem contingit. Hunc contemplationis altissimum gradum docuit divus Thomas 1. 2. q. 8. art. 3. ad 2. ubi loquens de illa visione Exodi 33. quae Moyses dicitur DEUM videri facie ad faciem, ita inquit: *Per visionem faciei intelligitur quodam eminens contemplatio infra essentiam divinae visionis*. Hae D. Thomas. Quibus verbis non obicere significat, dari cognitionem Fidei, mediam inter cognitionem Fidei & beatam visionem, nempe. Quod expressè docuit Dionysius Carthusianus in acta Apost. cap. 7. in illa verba: *Vidit gloriam DEI*: quam, inquit, fieri per splendidissimam quamdam irradiationem increatae lucis in apice intellectus.

Videtur haec media inter cognitionem Fidei & beatam visionem, nempe. Quod expressè docuit Dionysius Carthusianus in acta Apost. cap. 7. in illa verba: *Vidit gloriam DEI*: quam, inquit, fieri per splendidissimam quamdam irradiationem increatae lucis in apice intellectus.

In Christo & Deiphalia adhuc altior fuit.

Tom. 2. de Relig. lib. 2. cap. 17. & 19. egregiè tractat; ubi etiam docet, hac animam B. Virginis fuisse ornata, de qua nos latius disseremus infra Libro 6.

Varii igitur sunt, ut ex superioribus Capitibus colligere licet, ascensionis gradus, per quos ad altissimam supernaturalis contemplationis arcem pervenitur. Primus contingit, cum ex illustratione doni intellectus sive sapientiae ad divinorum cognitionem assurgimus. Hic autem gradus triplicem hierarchiam Angelicæ similem complectitur, secundum triplicem doni intellectus etiam gradum, sive hierarchiam, nempe infimum, medium & supremum; quas quidem hierarchias majoris distinctionis ac claritatis gratia in alios tres divisimus gradus: quare ex hac triplici hierarchia novem resultant contemplativorum ordines, de quibus sigillatim à nobis erit tractandum.

Præterea si ad altiora contemplationis principia & objecta gradum faciamus, adhuc ad celsiorem divinorum intuitum rarissimis idque sanctissimis mentibus concessum pervenimus, ad illam inquam contemplationis aciem, quae divino ac plenissimo præacta lumine, non habituali sed actuali tantum, perfunditur. Quod si hujus divini luminis illustratio speciebus intelligibilibus à DEO immediatè immittitur in formetur, purissima ac divinissima erit contemplatio, multò eà nobilior, quae ad species & similitudines imaginarias terminatur. Hujusmodi autem altissimae & perfectissimae contemplationis species ad ultimum gradum tertiae hierarchiae reduci possunt.

Contingit autem contemplationis mentibus non semper eodem, parique modo; nam aliquando ex vehementia contemplationis contingit humanam mentem ecstasim pati ac rapi ad divina, aliquando sui compos manere. Sunt autem hujusmodi raptus ex tertia contemplationis accidentia, ex quibus illius nobilitatem non debemus pensare, sicut homines rudes & divinarum rerum imperiti facere solent: sepius enim altior contemplationis gradus sine ecstasi exercebatur, de quibus plenius infra disseremus.

CAPVT VI.

Gradus Contemplationis tam ex mente Richardi, quam aliorum Patrum.

VENERABILIS Richardus lib. 1. de contempl. cap. 6. sex gradus sive contemplationum genera diversa, quibus ascendere docet gradatim usque ad summos apices intellectus & affectus, constituit.

Primum gradum & infimum in imaginatione secundum solam imaginationem designavit, qui verè non potest dici gradus intellectualis operationis; est enim longè inferior intellectu. Ab illa igitur ascendit gradatim usque ad increatae Veritatis cognitionem, omnem humanum intellectum excedentis, imò etiam usque ad excessum humanæ mentis.

Secundum ponit in imaginatione secundum rationem, quod sit, inquit ille, quando ea quae in imaginatione versamus, & imaginatione comprehendimus, ratione quarimus & invenimus, imò inventum & notum in considerationem cum admiratione ducimus.

Tertium contemplationis genus est in ratione